ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI ZAROBKOWYCH I GOSPODARCZYCH
IM. KS. PIOTRA WAWRZYNIAKA
POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 18 m. 14 TELEFON nr 27-92

BIULETYN PRASOWY

Nr 7 Data stempla pocztowego

I.

ROZWÓJ SPÓŁDZIELCZOŚCI MLECZARSKIEJ W WIELKOPOLSCE I NA POMORZU

W ostatnich latach przed wojną, w r. 1912, na terenie Wielkopolski i Pomorza pracowało 145 spółdzielczych mleczarń, do których dostawa mleka wynosiła ca 154 miliony kg. Wszystkie mleczarnie spółdzielcze były wówczas niemieckie, ponieważ ludności polskiej brakowało kapitałów na urządzenia, które w mleczarniach są kosztowne.

Po wojnie nastąpił rozkwit spółdzielczości mleczarskiej, który doprowadził do tego, że w najgorszym roku dla mleczarstwa — 1935 dostarczono mleka do 169 mleczarń spółdzielczych na Pomorzu i w Wielkopolsce 294 miliony kg, w r. 1936 zaś już około 368 milionów kg mleka.

Poważny udział spółdzielczości mleczarskiej posiada spółdzielczość niemiecka, która przed wojną w 100% wypełniała ten dział produkcji spółdzielczej. Udział ten stale jednak maleje. W r. 1930 jeszcze do spółdzielni mleczarskich niemieckich dostarczano ⅔ całej ilości mleka odbieranego przez spółdzielnie. Obecnie udział ten ogranicza się do połowy. Absolutnie ilość mleka dostarczanego do spółdzielni mleczarskich niemieckich utrzymuje się od pewnego czasu na jednym poziomie, ponieważ jednak wzrasta dostawa mleka do mleczarń spółdzielczych polskich, procentowo do całości dostaw mleka, zmniejsza się udział dostaw do spółdzielni niemieckich. Dostawy mleka do mleczarń polskich wzrastają absolutnie i stosunkowo.

II.

WZROST DOSTAW MLEKA W MLECZARNIACH SPÓŁDZIELCZYCH

Młoda, bo datująca się dopiero od lat powojennych, polska spółdzielczość mleczarska w Wielkopolsce i na Pomorzu stale się rozwija. Z roku na rok notuje się zwiększenie dostaw mleka i produkcji mleczarń. W roku 1936 dostawa mleka wynosiła w Wielkopolsce 89 391 700 kg a na Pomorzu ponad 62 miliony kg, czyli w porównaniu z r. 1935 w Wielkopolsce wzrosły dostawy o 28,5%, a na Pomorzu o 35%.

Rok 1937 zapowiada się jeszcze lepiej. Znane są już cyfry za pierwszy kwartał. Dostarczono w nim w Wielkopolsce 21 543 400 kg mleka, podczas gdy w tym samym okresie roku 1936 dostawa mleka wynosiła 18 357 122 kg.

III.

ZBIORNICE JAJ

Na terenie Wielkopolski istnieją cztery zbiornice jaj, prowadzone przez spółdzielnie mleczarskie. W roku 1936 ogólna ilość dostarczonych jaj wynosiła 2 528,9 kg, to znaczy, że w porównaniu z r. 1935 wzrosła o 2,7%.

W organizacji znajdują się dwie dalsze zbiornice jaj: w Czeluścinie pow. Krotoszyn i przy Kasie Bydgoszcz - Rupienica.

IV.

OBROTY SPÓŁDZIELNI RZEMIEŚLNICZYCH

W Wielkopolsce istnieje 9 spółdzielni rzemieślniczych, które wszystkie w ostatnim roku sprawozdawczym wykazały zyski. Posiadają one obrotów na 3 336 000 zł, z czego same 4 spółdzielnie rzemiosła rzeźnicko-wędliniarskiego — 1 958 000 zł.

V.

SPÓŁDZIELNIE RYBACKIE

Ostatnio rozwija się mało u nas znany typ spółdzielni rybackich.

Spółdzielnia rybacka „Polskie Zjednoczenie Rybaków Morskich w Gdyni" sprzedała ryb morskich i narzędzi rybackich na sumę ca 1 milion zł. Aczkolwiek akcja oddłużeniowa tej spółdzielni jeszcze nie została ukończona, jednak pod względem handlowym spółdzielnia rozwija się normalnie, utrzymując dominujące stanowisko w handlu rybami morskimi, poławianymi na polskim wybrzeżu i odgrywa poważną rolę regulatora cen zarówno w handlu rybą, przeznaczoną do konsumcji jak i do dalszej przeróbki.

W r. 1935 założoną została spółdzielnia rybacka „Morska Ryba". Posiada ona własną wędzarnię w Chylonii i przerabia ryby, łowione przez członków. Podstawy ekonomiczne spółdzielni są zdrowe, ponieważ przerób ryb przez spółdzielnię, może przy należytym jej prowadzeniu zapewnić członkom swoim korzystny zbyt. Trudności polegają jedynie na tym, że cena surowca, szczególnie szprotów, wykazuje ogromne wahania w zależności od wielkości połowów, co znów powoduje znaczne wahania cen ryb wędzonych i utrudnia utrzymanie regularnego zbytu produktów.

VI.

ROZWÓJ SPÓŁDZIELNI ROLNICZO-HANDLOWYCH

Na terenie całej Polski pracuje obecnie 207 spółdzielni rolniczo-handlowych wraz z 59 826 członkami. Liczba ich w stosunku do roku 1935 powiększyła się o 30 nowych spółdzielni i 15 361 członków.

Spółdzielnie te operują kapitałem obrotowym w sumie 47,5 miliona złotych. Kapitałów własnych posiadają ponad 12 milionów złotych, podczas gdy jeszcze w roku 1935 miały ich około 5 milionów złotych.

W r. 1936 przeprowadziły one obrotów towarowych na 109 milionów złotych, co jest znacznym postępem w stosunku do roku poprzedniego, którego obroty wynosiły 88,5 milionów złotych.

VII.

„CENTRALA ROLNIKÓW"

Ogólne obroty Centrali Rolników w Poznaniu, która jest handlową centralą spółdzielni rolniczo-handlowych województw zachodnich w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o ca 20%. Wartość ogólnego obrotu wynosi 41 milionów zł. wobec 34,5 milionów zł w roku poprzednim. Największy wzrost obrotów notuje dział nawozów sztucznych, bo o 31% więcej niż w roku poprzednim. Powiększenie to jest znaczniejsze niż wynosi wzrost konsumcji nawozów sztucznych na terenie działania Centrali. Fakt ten świadczy o ekspansji tej instytucji. Oddział Centrali w Gdańsku, jako placówka eksportowa, spełnia swe zadania, zwiększając obroty o ca 25%. Dział węglowy wykazał wzrost o ca 19%, co stoi w związku z wzrostem konsumcji węgla na wsi.

VIII.

SPÓŁDZIELNIE RZEMIEŚLNICZE NIEMIECKIE

W ostatnich latach rozwija się w Niemczech bardzo dobrze spółdzielczość kredytowo - rzemieślnicza. Ze wszystkich dzielnic przoduje w rozwoju tego typu spółdzielczości Śląsk niemiecki.

W pierwszym kwartale 1937 r. oszczędności w spółdzielniach kredytowo-rzemieślniczych na Śląsku wzrosły o około 1,8 miliona mk. Kapitał własny pozostał na mniej więcej tym samym poziomie co w r. 1936. Podczas gdy całkowity obieg wekslowy pozostał prawie ten sam co w roku poprzednim, pożyczki konto - korentowe wzrosły o 1 milion mk.

Na rozwój tych spółdzielni na Śląsku niemieckim wskazuje najlepiej wzrost sumy bilansowej, która 30 VI 1936 r. wynosiła 98,2 miliona mk, a na 28 II 1937 r. — 103,3 milionów mk.

Rozwój ten biegnie dość równolegle z rozwojem tego typu spółdzielni w całych Niemczech, gdzie suma bilansowa wszystkich omawianych spółdzielni wynosiła na 30 VI 1936 r. — 1515,7 milionów mk, a na 28 II 1937 r. — 1562,4 milionów mk. Oszczędności wynosiły w końcu 1936 r. — 1192,0 milionów marek, a 1223,4 milionów mk. w marcu 1937 r. Cyfry te jednak nie przekraczają jeszcze poziomu z r. 1913, a więc przed wojną.

IX.

STAN UKŁADÓW KONWERSYJNYCH

W ostatnim numerze „Wiadomości Statystycznych" ukazało się zestawienie układów konwersyjnych przez Komitet Konwersyjny przy Banku Akceptacyjnym na 26 V 1937 r. Wynika z niego, że:

Banki państwowe zawarły 75 532 układów na sumę 108 milionów zł;

Banki prywatne zawarły 12 556 układów na sumę 67,8 milionów zł;

Kasy oszczędności zawarły 69 711 układów na sumę 91,2 milionów zł;

Spółdzielnie kredytowe zawarły 71 519 układów na sumę 81,9 milionów zł;

Centralna Kasa Spółdzielni Rolniczych zawarła 166 202 układów na sumę 62,3 milionów zł;

Centrale finansowe zawarły 15 448 układów na sumę 20,1 milionów zł;

Centrale gospodarcze zawarły 2 079 układów na sumę 10,6 milionów zł.

Z tych cyfr wynika, że największą ilość układów i na największą sumę zawarły spółdzielnie. Cyfry instytucyj spółdzielczych bowiem nie występują tylko pod „spółdzielnie kredytowe", ale i pod „Centralna Kasa Spółek Rolniczych", która jest centralą spółdzielni rolniczych i kredytowych województw południowych, pod „Banki prywatne", wśród których mieści się Bank Związku Spółek Zarobkowych, będący centralą finansową spółdzielni i pod „Centrale gospodarcze", do których należą centrale spółdzielcze, jak np. „Centrala Rolników" w Poznaniu.

X.

PRZEMYSŁ LUDOWY A SPÓŁDZIELCZOŚĆ

Ostatnimi czasami Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych zwraca coraz większą uwagę na organizację na zasadach spółdzielczych przemysłu ludowego i chałupniczego. Powodem tego jest niebywały wprost wyzysk ze strony nakładców i pośredników w już istniejących ośrodkach przemysłu ludowego i chałupniczego oraz konieczność stwarzania nowych źródeł zatrudnienia dla ludności wiejskiej bezrolnej oraz zarobków ubocznych dla ludności bytującej na gospodarstwach karłowatych.

Związek planuje następujące prace w tym zakresie:

1. zbadanie istniejącego już obecnie stanu przemysłu ludowego i chałupniczego i opracowanie możliwości rozwojowych oraz możliwości uruchomienia nowych dziedzin wytwórczości wiejskiej,
2. organizowanie na zasadach spółdzielczych istniejącej wytwórczości przemysłu ludowego i chałupniczego w oparciu o dotychczasowe doświadczenia w tej dziedzinie,
3. uruchomienie nowych spółdzielczych ośrodków wytwórczości wiejskiej.

Następnie Związek będzie pomagał placówkom tego przemysłu przez organizowanie zbytu wyrobów przemysłu ludowego i chałupniczego, ułatwianie spółdzielniom tego typu nabywania surowca na możliwie najdogodniejszych warunkach i ułatwianie im zdobycia korzystnego kredytu na kapitał obrotowy i inwestycyjny.

Odbito w Rolniczej Drukarni i Księg. Nakł. w Poznaniu, Sew. Mielżyńskiego 24